

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

5. An fiat mutatio hominis in bestiam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

dendo, cellisque recondito. Ita ferè in vultu mentem corpore reconditam, clausamque, tanquam in speculo legas, ut totum hominem, animamque totam in vultu posuisse natura videatur. Scio dictum: *Fronti nulla fides.* Quod ut in adultioribus non negem, inquit memoratus Scriptor; in pueris tamen vix mentiri potest. Est tamen educatio altera & potentior natura, præsertim si è celo accedant auxiliares virtutum copia. Benè Cicero lib. 1. de Orat. *Qua bona sunt, meliora fieri possunt arte; & qua non optima, acui tamen & corrigi possunt.* Socratem ferunt vultu notam intemperantiæ prætulisse, sed arte & virtute vicisse naturam; unde dixisse memoratur: *Talis essem, si Philosophus non essem.* Egregiè ad hunc locum Tullius in Tusculana. 1. *Similitudo magis apparet in bestiis, quarum animi sunt rationis expertes; hominum autem similitudo in corporis figura magis extat; & ipsi animi, magni refert, in quo corpore locati sint, multa enim à corpore existunt, quæ acuant mentem, multa quæ obrundant.* Hæc ille.

Nobis sufficit hic ostendisse, Poëtas Metamorphoses suas introducendi ansam non ex sola fingendi libidine, sed ex arcaniore naturæ scientia fumpisse.

V. (e) Quoniam verò in hoc libro sæpius occurret hominum in bestias mutatio; nec desunt, qui putant hanc conversionem verè accidere, duximus aliquid super hoc argumento paucis differendum. M. Varro narrat, Arcades transnatasse stagnum quoddam, atque in lupos commutatos, inter feras, per illius regionis deserta, vixisse, etsi carne humana abstinerint; decursu novem annorum spatio, eodémque rursus tranato stagno, in homines reformatos esse. Mira hujus rei testimonia refert Olaus Magnus Archiepiscopus Upsalensis. Inter alia scribit, ab hujus generis lupis ædificia in silvis oppugnari, fores effringi, obvia quæque prosterni, dilacerari, devorari, cellaria intrari, vino cerevisiæque ingurgitari. Et P. Georgius Stengelius recenset Tom. 2. de Judic. divin. cap. 60. Serenissimo Archiduci Carolo immanem quendam ursum jaculatu plumbeæ glandis petenti vocem redditam femineam, *va mihi*, reperisse; deinde ursum in anum conversum, globi jctu interemptam. Et tempore tumultus rusticorum in superiore Austria, quidam è rebellium ductoribus magus, se in arboris truncum convertit, accinantique se ad illum bajulo vitriario, repente fulcrum subduxit, vitra fregit; iterumque mutatus in hominis figuram, lamentantemque consolatus, in bovem se vertit benè pastum & nitentem, seque vendi permisit; reparat dam-

G

nurs

(e) *An fiat mutatio hominis in bestiam.*

num vitrorum institor: Ianio emptum bovem in stabulum abduxit, fœnum apposuit; bos pulmentis se vesci ait; dum Ianius attonitus currit, & arrepta bipenni ad prodigiosam pecudem recurrit, nihil præter funem reperit, quo se suspenderet, si pendere liberet. Taceo plura horum similia & causam inquirō metamorphoseos. Imprimis talia dæmonis ope & arte facta esse, negari non potest; non quod orcinus artifex hominem in veram belluam, vel belluam in hominem convertere queat, cum anima humana interitui non sit obnoxia; nec ea possit informare corpus belluinum, convenientibus scilicet tam nobili spiritui dispositionibus & organis destitutum.

Igitur transformationes, quas oculis mortalium veterator obijcit, delusoriae sunt, deceptio, fascinatio. Aliquando acheronticus nebulosus magos & sagos aliò transportatos, vel domi relictos, altissimo somno confopit, insomnioque deludit, ut putent se ibi esse, ubi non sunt, & ea agere, quæ non agunt; cum interea ipse vel corpus lupi, ursi, capri &c. ex aère, aqua, aliòque materia formatum assumit; vel verum lupum, ursum &c. impellit, agit, excitat, trahit, ducit; vel in eo ipse facit, quæ sibi magi dormientes videntur facere. Quid quod ex humorum vitio, & atra bilis excessu phantasia nonnunquam ita mutatur, ut nonnulli tristitiâ efferati, putent se in bestias esse commutatos, induantque affectus lupinos, odiûmque gregis, aut hominum, ac proinde etiam desiderium eos invadendi, lacerandi, vorandi. Quem affectum medici *λυκάωνα, λυκαενδεσπίαν*, latinè *insaniam lupinam*. Sic Ajax emotus mente in pecorum gregem sævijt, Vlysem se putans discerpere. Potest etiam Panurgus stygius oculorum species seu simulacra corrumpere, aut eas per corporis alicujus interpositionem, vel per nimiam aëris agitationem impedire: aut formam objectam aliqua ratione vestire, ut non videantur proxima: aut si videntur, monstrosa appareant.

VI. (f) Quare fabulis accense Apuleium, in asinum migrantem, & Lycaonem in lupum, aliòsque in alias bestias conversos. Quanquam, uti diximus, sæpiùsque dicemus, sub ejusmodi fabulosis involucris multa ad mores spectantia viri doctissimi exprimere, & veluti hieroglyphicè depingere voluerunt. Nam, uti supra indicavimus, cum Lycaon in lupum abiisse dicitur, significat feram regis illius crudelitatem, qua adventas & hospites immani scelere trucidavit. Hecubam Priami regis uxorem grandævam in canem mutatam perhibent. Cur? quia malorum pondere pressa, & oppressa, rei que indignitate victa, victores Græcos

con-

(f) Quid intelligatur per metamorphoses Poëticas.